

O hlasy v Cene verejnosti ESET Science Award sa uchádza aj vedkyňa zo SAV	2
Online, sav.sk, 3. 10. 2022, 9:46	
[Translate to English:] Študent z Cambridgeskej univerzity a študentka Univerzity Komenského zvíťazili vo Falling Walls Lab Slovakia	5
Online, uniba.sk, 3. 10. 2022, 13:05	
SLOVENKY CESTUJÚ RODIŤ DO ČESKA. HLAVNÉ SLOVO TAM MÁ PÔRODNÁ ASISTENTKA	7
Tlač, Zvolensko-Podpolianske noviny, 4. 10. 2022	

O hlasy v Cene verejnosti ESET Science Award sa uchádza aj vedkyňa zo SAV [↗](#)

📅 3. 10. 2022, 9:46, Zdroj: [sav.sk](#) [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 8 698 GRP: 0,19 OTS: 0,00 AVE: 564 Eur

3. 10. 2022 | zhladané 301-krát

Ocenenie výnimočných vedcov ESET Science Award v spolupráci s RTVS prináša Cenu verejnosti 2022. Hlasujúci sa vďaka nemu môžu zoznámiť s profilmi špičkových vedcov a vedkýň a vyhrať pobyt na Lomnickom štíte spolu s prehliadkou astronomického observatória SAV. Hlasovanie je dostupné na stránke [www.cenaverejnosti.sk](#) do štvrtkovej polnoci 13. októbra 2022.

Hlasovanie Cena verejnosti 2022 predstavuje piatich finalistov a finalistky ocenenia ESET Science Award v kategórii Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku. Sú to špičkoví slovenskí vedci a vedkyne, s ktorých prácou sa môže verejnosť zoznámiť na webovej stránke [www.cenaverejnosti.sk](#). Následne môžu ľudia hlasovať za vedca alebo vedkyňu, ktorej práca ich najviac zaujala. "Ambíciou ocenenia je priblížiť prácu a význam vedcov v spoločnosti. Práve hlasovanie je spôsob, ako sa verejnosť môže oboznámiť s inšpiratívnymi osobnosťami a dozvedieť sa o ich práci a výsledkoch," vysvetľuje Paulína Böhmerová, manažérka pre vzťahy s vedeckou obcou spoločnosti ESET.

Hlasujúci v Cene verejnosti 2022 majú navyše šancu vyhrať výnimočnú cenu, ktorou je pobyt na Lomnickom štíte pre dve osoby spojený s gastronomickým zážitkom a súkromnou prehliadkou astronomického observatória Slovenskej akadémie vied.

Hlasovanie verejnosti je už tradične súčasťou ESET Science Award, v ktorom laureátov hlavnej kategórie na základe náročných kritérií vyberá medzinárodná komisia. Tej tento rok predsedá nositeľka Nobelovej ceny, biochemička Ada Yonath, ktorá sa osobne zúčastní aj slávnostného vyhlásenia laureátov. Spolu s ňou vyberú laureátov aj ďalší členovia komisie: nemecká materiálková vedkyňa Anke Weidenkaff, ukrajinský materiálový chemik pôsobiaci v USA Yury Gogotsi, holandský onkológ Rob Pieters a nemecký astrofyzik Manfred Lindner.

"Som rád, že aj RTVS ako partner ocenenia ESET Science Award môže podporiť slovenských vedcov a vedkyne a šíriť povedomie o ich zásluhnej práci. Vážim si prácu a poslanie všetkých finalistov a teším sa, že aj vďaka RTVS predstaví Cena verejnosti tieto výnimočné osobnosti širokému publiku," povedal generálny riaditeľ RTVS Ľuboš Machaj.

Partnerom Ceny verejnosti 2022 aj ocenenia ESET Science Award je RTVS, ktorá slávnostné vyhlásenie laureátov všetkých troch kategórií, ako aj víťaza Ceny verejnosti predstaví vo vysielaní v sobotu 15. októbra o 21:35 na Jednotke.

Hlasovanie prebieha v kategórii Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku:

Silvia Pastoreková pôsobí v Biomedicínskom centre Slovenskej akadémie vied. Venuje sa výskumu mechanizmov, ktorými sa nádorové bunky prispôbujú nedostatku kyslíka, a možnostiam ich využitia v diagnostike a liečbe rakoviny. Roman Boča pôsobí na Fakulte prírodných vied Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Vo svojom výskume sa venuje anorganickej chémii, kvantovej chémii, špecifickej experimentálnej a teoretickej magnetochémii. Andrej Čerňanský pôsobí na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Vo svojom výskume sa venuje evolúcii a diverzifikácii plazov. Miroslava Kačániová pôsobí na Fakulte záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a vo výskumnom centre Agrobiotech. Zameriava sa na výskum antimikrobiálnych aktivít rastlinných sílíc a liečivých rastlín v in vitro a in situ podmienkach proti mikroorganizmom. Andrea Madarasová Gecková pôsobí na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Vedie výskum mapujúci nové výzvy dospievania generácie Z, ale zároveň i výskum zvládania náročných situácií pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti.

Zroj: Eset Science Award, spracovala: Katarína Gáliková

Foto: Linda Kisková Bohušová/ESET Science Award

Súvisiace články

Autor: CSC - VS SAV

SLOVENSKÁ
AKADÉMIA
VIED

VEDA A VÝSKUM

VZDELÁVANIE A ŠTIPENDIÁ

DOKUMENTY

MÉDI

Aktuality

O HLASY V CENE VEREJNOSTI ESET SCIENCE AWARD SA UCHÁDZA AJ VEDKYŇA ZO SAV

3. 10. 2022 | zhlíadané 9-krát

Ocenenie výnimočných vedcov ESET Science Award v spolupráci s RTVS prináša Cenu verejnosti 2022. Hlasujúci sa vďaka nemu môžu zoznámiť s profilmi špičkových vedcov a vedkýň a vyhrať pobyt na Lomnickom štíte spolu s prehliadkou astronomického observatória SAV. Hlasovanie je dostupné na stránke www.cenaverejnosti.sk do štvrtkovej polnoci 13. októbra 2022.

Hlasovanie Cena verejnosti 2022 predstavuje piatich finalistov a finalistky ocenenia ESET Science Award v kategórii Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku. Sú to špičkoví slovenskí vedci a vedkyne, s ktorých prácou sa môže verejnosť zoznámiť na webovej stránke www.cenaverejnosti.sk. Následne môžu ľudia hlasovať za vedca alebo vedkyňu, ktorej práca ich najviac zaujala. *“Ambíciou ocenenia je priblížiť prácu a význam vedcov v spoločnosti. Práve hlasovanie je spôsob, ako sa verejnosť môže oboznámiť s inšpiratívnymi osobnosťami a dozvedieť sa o ich práci a výsledkoch,”* vysvetľuje Paulína Böhmerová, manažérka pre vzťahy s vedeckou obcou spoločnosti ESET.

Hlasujúci v Cene verejnosti 2022 majú navyše šancu vyhrať výnimočnú cenu, ktorou je pobyt na

Prásluajúci v Cene verejnosti 2022 majú navyše záležu výnial výnimočnú cenu, ktorou je pobyť na Lomnickom štíte pre dve osoby spojený s gastronomickým zážitkom a súkromnou prehliadkou astronomického observatória Slovenskej akadémie vied.

Hlasovanie verejnosti je už tradične súčasťou ESET Science Award, v ktorom laureátov hlavnej kategórie na základe náročných kritérií vyberá medzinárodná komisia. Tej tento rok predsedá nositeľka Nobelovej ceny, biochemička Ada Yonath, ktorá sa osobne zúčastní aj slávnostného vyhlásenia laureátov. Spolu s ňou vyberú laureátov aj ďalší členovia komisie: nemecká materiálová vedkyňa Anke Weidenkaff, ukrajinský materiálový chemik pôsobiaci v USA Yury Gogotsi, holandský onkológ Rob Pieters a nemecký astročasticový fyzik Manfred Lindner.

"Som rád, že aj RTVS ako partner ocenenia ESET Science Award môže podporiť slovenských vedcov a vedkyne a šíriť povedomie o ich záslužnej práci. Vážim si prácu a poslanie všetkých finalistov a teší ma, že aj vďaka RTVS predstaví Cena verejnosti tieto výnimočné osobnosti širokému publiku," povedal generálny riaditeľ RTVS Ľuboš Machaj.

Partnerom Ceny verejnosti 2022 aj ocenenia ESET Science Award je RTVS, ktorá slávnostné vyhlásenie laureátov všetkých troch kategórií, ako aj víťaza Ceny verejnosti predstaví vo vysielaní v sobotu 15. októbra o 21:35 na Jednotke.

Hlasovanie prebieha v kategórii Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku:

- **Silvia Pastoreková** pôsobí v Biomedicínskom centre Slovenskej akadémie vied. Venuje sa výskumu mechanizmov, ktorými sa nádorové bunky prispôbujú nedostatku kyslíka, a možnostiam ich využitia v diagnostike a liečbe rakoviny.
- **Roman Boča** pôsobí na Fakulte prírodných vied Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Vo svojom výskume sa venuje anorganickej chémii, kvantovej chémii, špecificky experimentálnej a teoretickej magnetochemii.
- **Andrej Čerňanský** pôsobí na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Vo svojom výskume sa venuje evolúcii a diverzifikácii plazov.
- **Miroslava Kačániová** pôsobí na Fakulte záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a vo výskumnom centre Agrobiotech. Zameriava sa na výskum antimikrobiálnych aktivít rastlinných silíc a liečivých rastlín v in vitro a in situ podmienkach proti mikroorganizmom.
- **Andrea Madarasová Gecková** pôsobí na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a na Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Vedie výskum mapujúci nové výzvy dospievania generácie Z, ale zároveň i výskum zvládania náročných situácií pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti.

Zroj: Eset Science Award, spracovala: Katarína Gáliková

Foto: Linda Kisková Bohušová/ESET Science Award

Súvisiace články

[Translate to English:] Študent z Cambridgeskej univerzity a študentka Univerzity Komenského zvíťazili vo Falling Walls Lab Slovakia

📅 3. 10. 2022, 13:05, Zdroj: uniba.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Pavol Jozef Šafárik University in Košice
Dosah: 34 936 GRP: 0,78 OTS: 0,01 AVE: 1004 Eur

[Back up one level](#) [About Study](#) [Research](#) [International relations](#) [Services](#) [Media](#) [News](#) [Contact](#) [RSS](#)

Falling Walls Lab Slovakia winners include a Cambridge University student and a student from Comenius University

Bratislava, 30 September 2022: Unusually, this year's Slovak national round of the Falling Walls Lab competition of innovative ideas has two winners. They are Bo Peng from Cambridge University and Monika Janíková from Comenius University Bratislava. Both submitted a breakthrough idea that convinced the jury. The finale took place on 29 September 2022 at Comenius University Bratislava.

03. 10. 2022 13.05 hod.

Bo Peng studies quantum computations performed by quantum vibration in crystals. Quantum technologies are a cutting-edge are. The problem is that the states of quantum systems are relatively fragile and are easily affected by the environment. Bo Peng discovered that in solids it is possible to manipulate the vibrational modes of a crystal. He found a way to generate quantum vibrations in crystals. "This theory could have enormous practical implications in computing," said member of the jury Professor Vladimír Bužek.

Comenius University student Monika Janíková investigates the use of erythrocytes in controlling infections. The nucleus which is lost by erythrocytes during puberty, can have antimicrobial effects useful for controlling microorganisms and infections similar to neutrophils, or specialized immune cells. "Our hypothesis is that since erythrocytes and neutrophils share a common ancestor, they might have similar properties," says Monika Janíková.

The jury decided to award two first places partly because no national round was held in Great Britain, and the two finalists of the Slovak round include both a representative of Slovakia and a student from a university in Great Britain. "We wanted to recognise quality, but at the same time we thought that the Slovak national round was held in order to give Slovak reserachers a chance to compare themselves to the rest of the world in Berlin," said the president of the competition, Professor Peter Moczo. "The breakthrough factor is an essential criterion which is met by both winners," he added.

The second place was won by Martin Muzelák who studies at the Technical University in Košice. He developed ways in which the MIDI technology, used mostly in the music industry, can also be applied in other disciplines, creating a universal digital tool for students, engineers and researchers.

Eva Rutšeková from Comenius University Bratislava entered a project which studies how historical experience is ignored and past mistakes repeated. She proposes for researchers in humanities and in social sciences to join forces and develop a curriculum of history combined with logic across all levels of education.

A jury of experts consisting of scientists from various disciplines reviewed all entries and chose the winners. Falling Walls Lab Slovakia is a part of a worldwide format that gives recognition to exceptional projects of young innovators from various disciplines of science. On 7 November 2022, the winners of Falling Walls Lab Slovakia 2022 will represent Slovakia at the international Finale as "Emerging Talents", among 100 participants from the whole world. They will present their research, initiative or business model in front of a jury made up of scientists, innovators and business representatives. The winner will receive "The Breakthrough Winner" award, a financial prize and above all the opportunity to present their entry on the main stage of the prestigious Falling Walls Conference which takes place on 9 November 2022 in Berlin.

The Slovak finale was organised by Comenius University Bratislava in cooperation with the German Academic Exchange Service. Academic partners included the Slovak Academy of Sciences, Slovak University of Technology, **Pavol Jozef Šafárik University in Košice**, Technical University in Košice, University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Košice, Slovak University of Agriculture in Nitra, University of Žilina and Technical University in Zvolen, Academy of Performing Arts in Bratislava and the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava.

The winner Monika Janíková, Comenius University

The winner Bo Peng, Cambridge University

Finalists of the Slovak Falling Walls Lab final with members of the jury. Photo: Vladimír Kuric

Autor: pr@uniba.sk

Comenius University Bratislava >

- BACK UP ONE LEVEL
- ABOUT >
- STUDY >
- RESEARCH >
- INTERNATIONAL RELATIONS >
- SERVICES >
- MEDIA >
- NEWS >
- CONTACT >
- RSS

[TRANSLATE TO ENGLISH:] ŠTUDENT Z CAMBRIDGESKEJ UNIVERZITY A ŠTUDENTKA UNIVERZITY KOMENSKÉHO ZVÍTAZILI VO FALLING WALLS LAB SLOVAKIA

[Translate to English:] Bratislava 30. septembra 2022: Národné kolo súťaže inovatívnych myšlienok Falling Walls Lab má na Slovensku tento rok netradične dvoch víťazov. Stali sa nimi študent Bo Peng z Cambridgeskej univerzity a študentka Monika Janíková z Univerzity Komenského v Bratislave. Oba priniesli prelomový nápad, ktorým presvedčili porotu. Finále sa konalo 29. septembra 2022 na Univerzite Komenského v Bratislave.

[Translate to English:] **Bo Peng** sa zaoberá kvantovým počítaním cez kvantové chvenie kryštálov. Kvantové technológie sú veľkou témou. Problémom je, že stavy kvantových systémov sú pomere krehké a podliehajú vplyvu prostredia. Bo Peng prišiel na to, že v tuhých látkach sa dá narúbať s vibračnými stavmi kryštálov. Našiel spôsob, ako generovať kvantové chvenie kryštálov. „Táto teória môže mať obrovské praktické dôsledky v oblasti počítačov,“ povedal člen poroty profesor Vladimír Bužek.

03. 10. 2022 13.05 hod.

[Dr. Odoleteme roz vonkajšie stránky](#)

[RSS](#)

Študentka Univerzity Komenského **Monika Janíková** skúma využitie erytrocytov v boji proti infekcii. Jadro, ktoré erytrocyty strácajú počas dospievania, môže mať antimikrobiálne účinky v boji proti mikroorganizmom a infekciám rovnako ako neutrofy, ktoré sú špecializované imunitné bunky. „Naša hypotéza spočíva v tom, že keďže erytrocyty a neutrofy majú rovnakého predka, môžu mať podobné vlastnosti,“ hovorí Monika Janíková.

Porota sa rozhodla udeliť dve prvé miesta aj vzhľadom na to, že vo Veľkej Británii sa neuskutočnilo národné kolo, takže zo slovenského finále postúpia dvaja víťazi – reprezentantka Slovenska a reprezentant univerzity z Veľkej Británie. „Chceli sme oceniť kvalitu, ale zároveň sme si povedali, že národné slovenské kolo uskutočňujeme preto, aby sme dali šancu slovenským vedcom konfrontovať sa v Berlíne so zvyškom sveta,“ povedal prezident súťaže profesor Peter Moczo. „Breakthrough faktor je základným kritériom a obidvaja víťazi spĺňajú tento faktor,“ dodal.

Druhé miesto získal študent Technickej univerzity v Košiciach **Martin Muzelák**. Našiel možnosti, ako MIDI technológiu, používanú prevažne v hudobnom priemysle, možno aplikovať aj v iných oblastiach a vytvoril tak univerzálny digitálny nástroj pre študentov, inžinierov či vedcov.

Ignorovanie historických skúseností a opakovanie chýb z minulosti rieši vo svojom projekte študentka Univerzity Komenského v Bratislave **Eva Rutšeková**. Navrhuje, aby sa humanitní a spoločenskí vedci spojili a vyvorili výtvarnú históriu v spojení s logikou naprieč všetkými stupňami vzdelávania.

O víťazoch rozhodovala odborná porota zložená z vedcov rozličných disciplín. **Falling Walls Lab Slovakia** je súčasťou celosvetového formátu, ktorý poskytuje priestor vynímacím projektom mladých inovátorov z rôznych vedeckých oblastí. Víťazi Falling Walls Lab Slovakia 2022 budú Slovensko reprezentovať v medzinárodnom finále kategórie „Emerging Talents“ medzi 100 účastníkmi z celého sveta dňa 7. novembra 2022. Predstaví svoj výskum, iniciatívu či podnikateľský model pred špičkovou porotou zloženou z vedcov, inovátorov a zástupcov biznisu. Víťaz získava ocenenie „The Breakthrough Winner“, finančnú výhru a predovšetkým príležitosť prezentovať svoj príspevok na hlavnom pódiu prestížnej Falling Walls Conference dňa 9. novembra 2022 v Berlíne.

Slovenské finále organizovala Univerzita Komenského v Bratislave v spolupráci s Nemeckou akademickou výmennou službou. Akademickými partnermi sú Slovenská akadémia vied, Slovenská technická univerzita, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Technická univerzita v Košiciach, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Žilinská univerzita a Technická univerzita vo Zvolene, Vysoká škola múzických umení a Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave.

[Translate to English:] Víťazka Monika Janíková z Univerzity Komenského.

Víťaz Bo Peng z Cambridgeskej univerzity sa zúčastnil online.

Finále slovenského finále Falling Walls Lab s členmi poroty. Foto: Vladimír Kulič.

SLOVENKY CESTUJÚ RODIŤ DO ČESKA. HLAVNÉ SLOVO TAM MÁ PÔRODNÁ ASISTENTKA ✉

4. 10. 2022, Zdroj: **Zvolensko-Podpolianske noviny**, Strana: 12, Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Dominika

Mrákavová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Ďalšie

zdroje: Banskobystrické noviny, Horehronie, Novohradské noviny, Prešovské noviny

Dosah: 1 015 580 GRP: 22,57 OTS: 0,23 AVE: 6483 Eur

Marcela z okresu Púchov sa rozhodla vycestovať, aby porodila svoje druhé dieťa v iných podmienkach. Ako povedala, zo slovenskej pôrodnice mala zlé skúsenosti a bála sa ďalšej traumy a následných komplikácií. Chápe, že legislatíva je nastavená tak, že pôrod vedie vždy lekár.

Preto zvolila pôrod v susednej Českej republike, kde majú hlavné slovo pri pôrode pôrodné asistentky. Lekár je na blízku, no pokiaľ to nie je potrebné, do samotného pôrodu nezasahuje. Rodiacu polohu si zvolí rodička sama.

Ako povedal lekár – pôrodník Peter Linkesch mladší, ktorý pôsobil v pôrodnici najskôr v Poprade a aktuálne v Zlíne, nie je nevyhnutné, aby do prirodzeného pôrodu bez komplikácií lekár zasahoval. Vďaka vedeniu kvalifikovanými pôrodnými asistentkami majú rodičky menej následných komplikácií.

V Českej republike v niektorých medicínskych zariadeniach majú pôrodné asistentky takpovediac hlavné slovo pri prirodzených pôdoch bez komplikácií. Môžete, prosím, vysvetliť, čo znamená prirodzený pôrod bez komplikácií? Hrá rolu napríklad aj vek rodičky a poradie pôrodu?

Vaginálne vedený pôrod je fyziologický, prirodzený proces, ktorý u približne 85 percent rodičiek prebehne bez komplikácií. Za prirodzený pôrod považujeme pôrod po ukončení 37. týždni tehotenstva, jedného plodu, ktorý je uložený pozdĺžne a naliehajúca časť je hlavička. Rozhodnutie, či je možné odviezť pôrod samostatne pôrodnou asistentkou, je plne v kompetencii lekára na základe kritérií, stanovených vnútorným predpisom pri prijímaní rodičky na pôrodnú sálu.

Rodičky k nám prichádzajú na „check in“ medzi 36 až 38. týždňom tehotenstva, kde si ich na základe podrobne odobratej anamnézy a vyšetrenia rozdeľujeme do skupiny nízkorizikovej alebo vysokorizikovej. Ak pacientka spadá do nízkorizikovej skupiny, môže sa o ňu starať samostatne iba pôrodná asistentka. Ak je vysokoriziková stará sa o ňu pôrodná asistentka v spolupráci s lekárom. V kritériách určujúcich rizikovosť primárne vek a poradie pôrodu nehrá rolu, no je dôležité podotknúť, že so zvyšujúcim sa vekom rodičiek stúpa aj riziko komplikácií počas tehotenstva i počas pôrodu.

Aké môžu pri pôrode nastať komplikácie?

Tak ako som spomínal vyššie, 85 percent pôrodov prebehne bez komplikácií. U zvyšných 15 percent môžu nastať pri pôrode komplikácie. Ide o náhle vzniknuté stavy, ktoré ohrozujú zdravie a život rodičky a plodu a nemožno ich vyšetrovacími postupmi vopred predvídať. Zaraďujeme sem predovšetkým náhle ohrozenie plodu nedostatočným prísunom kyslíka (hypoxia) pri predčasnom odlúčení placenty, pri pupočníkových komplikáciách, pri horúčke počas pôrodu, pri hypertenznej kríze a podobne. Vtedy je potrebné pôrod okamžite ukončiť cisárskym rezom.

V druhej dobe pôrodnej je najčastejšou komplikáciou akútne hypoxické ohrozenie plodu. Dôvodom bývajú najčastejšie pupočníkové komplikácie. Hlavička plodu je v tejto fáze pôrodu už vstúpená do panvy a cisársky rez už nemožno bez nebezpečenstva vážneho poranenia rodičky vykonať. Pôrod je potrebné rýchlo ukončiť použitím pôrodných klieští. Komplikácie môžu nastať aj po pôrode. Tieto komplikácie sa týkajú predovšetkým silného popôrodného krvácania spôsobeného buď pôrodným poranením, zadržaním lôžka alebo jeho častí, alebo nedostatočným stiahnutím maternice (hypotóniou) po pôrode. Intenzita krvácania môže viesť k ovplyvneniu celkového stavu rodičky až k rozvoju šoku a ďalších veľmi závažných komplikácií.

Na odstránenie príčin krvácania je veľmi často nutné použiť operačné výkony, či už ide o ošetrovanie poranenia alebo vyprázdnenie patologického obsahu dutiny maternice. Operačné výkony sú väčšinou nutné, pre svoju bolestivosť, vykonávať v celkovej anestézii.

Každý pôrod na Slovensku vedie lekár? Respektíve, je celý čas pri pôrode s rodičkou lekár? Ako je tomu v Českej republike?

Na Slovensku som pracoval sedem rokov na gynekologicko-pôrodníckom oddelení v Nemocnici Poprad, kde vedie a je pri každom pôrode lekár. Chodí rodičku pravidelne vyšetrovať a určuje ďalší postup.

V Českej republike pracujem jeden rok v Krajskej nemocnici Tomáša Baťu v Zlíne, kde pôrody odvádzajú pôrodné asistentky, lekár je prítomný v pôrodnom boxe tiež a vie zasiahnuť okamžite v prípade komplikácií. Samozrejme, pôrody v Centre pôrodnej asistencie odvádzajú pôrodné asistentky úplne samostatne a s rodičkou sa vidí lekár až ďalší deň na vizite, ak nenastanú komplikácie.

Aká je úloha pôrodných asistentiek počas pôrodu?

Pôrodná asistentka sa stará o rodičku počas celého pôrodu a podporuje jeho hladký a prirodzený priebeh, pomáha rodičke uľaviť od bolesti, ukazuje jej rôzne úľavové polohy a pomáha nájsť vhodnú pôrodnú polohu, vykonáva nástrih hrádze a následne ošetrovanie

pôrodných poranení. Po pôrode podporuje bonding a dojčenie.

Ste pôrodník s praxou v dvoch štátoch s rozdielnym prístupom k pôrodom. Aký je váš názor na pôrody bez lekára?

Je to moderný trend, kde pri fyziologickom pôrode sú len pôrodné asistentky, ktoré na odvádzanie pôrodu majú potrebné vzdelanie, majú na to kompetencie a berú za pôrod zodpovednosť. Do prirodzeného pôrodu nie je potrebné zasahovať, čo sme my, lekári, často zvykli, preto je postačujúce, aby bol lekár prítomný iba pri patologickom pôrode.

Na Slovensku pôrody doma nie sú možné. Niektoré rodičky však sú ochotné vycestovať do okolitých krajín, kde to je možné. Z pohľadu pôrodníka s dlhoročnou praxou, ako vnímate tento rozmáhajúci sa fenomén domácich pôrodov?

Vždy bude určité spektrum rodičiek, ktoré do pôrodnice nedostane ani to, že bude pri pôrode len pôrodná asistentka alebo že dve hodiny po pôrode môže odísť domov. Môžeme sa snažiť im urobiť domáce prostredie, ale stále radšej na seba zoberú riziko komplikácií, ako by mali rodiť v pôrodnici.

Sú to rodičky, ktoré majú zlé skúsenosti z predošlých pôrodov alebo si pôrod predstavujú v domácom prostredí. Žijeme v tak vyspelej spoločnosti, že je naozaj potrebné baviť sa o problematike domácich pôrodov. Zákazom totižto nič nevyriešime, pretože tieto ženy budú rodiť doma za každú cenu, zákazom iba vystavujeme tieto ženy enormnému riziku komplikácií pri pôrode.

Z môjho pohľadu je potrebné hľadať legislatívne riešenia, ako tieto komplikácie redukovať. Je však potrebné zdôrazniť, že v domácom prostredí nie je možné poskytnúť emergentný zdravotnícky zásah, ktorý by sa vyrovnal tomu v pôrodnici, preto domáci pôrod nikdy nebude ten najbezpečnejší z pohľadu komplikácií.

Viacere rodičky vyhľadávajú zariadenia, kde sú možné rôzne alternatívne formy pôrodu, ako napríklad do vody alebo postojačky. Vidíte benefity v týchto možnostiach alebo preferujete pôrod na pôrodnom kresle?

Určite áno, snažíme sa každej rodičke vyhovieť, aby mohla rodiť v akej polohe si praje. U nás ženy rodia do vody, na kolenách, na boku, v polohe na všetkých štyroch končatinách. Najlepšia poloha je tá, ku ktorej žena intuitívne dospeje počas pôrodu. Ak to porovnáme so Slovenskom, tak v Českej republike máme menej epiziotómií a poranení hrádze pri pôrode. Určite má na tom veľký vplyv, že nekomplikované prirodzené pôrody odvádzajú pôrodné asistentky.

Peter Linkesch

študoval na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** promoval v roku 2014, po škole nastúpil na gynekologicko-pôrodnické oddelenie v Nemocnici Poprad a.s., pracoval do roku 2021, špecializovanú skúšku v odbore gynekológia a pôrodníctvo absolvoval v roku 2019, tohto času od roku 2021 pôsobí na gynekologickopôrodnickom oddelení v Krajskej nemocnici Tomáše Bati v Zlíne.

zdroj foto: album V. L. Ilustračné foto. zdroj: AdobeStock

Autor: Dominika Mráková

SLOVENKY CESTUJÚ RODIŤ DO ČESKA. HLAVNÉ SLOVO TAM MÁ PÔRODNÁ ASISTENTKA

▲ Dominika Mrávková

Marcela z okresu Púchov sa rozhodla vycestovať, aby porodila svoje druhé dieťa v iných podmienkach. Ako povedala, zo slovenskej pôrodnice mala zlé skúsenosti a bála sa ďalšej traumy a následných komplikácií. Chápe, že legislatíva je nastavená tak, že pôrod vedie vždy lekár.

Preto zvolila pôrod v susednej Českej republike, kde majú hlavné slovo pri pôrode pôrodné asistentky. Lekár je na blízku, no pokiaľ to nie je potrebné, do samotného pôrodu nezasahuje. Rodiacu polohu si zvolí rodička sama.

Ako povedal lekár – pôrodník Peter Linkesch mladší, ktorý pôsobil v pôrodnici najskôr v Poprade a aktuálne v Zlíne, nie je nevyhnutné, aby do prirodzeného pôrodu bez komplikácií lekár zasahoval. Vďaka vedeniu kvalifikovanými pôrodnými asistentkami majú rodičky menej následných komplikácií.

V Českej republike v niektorých medicínskych zariadeniach majú pôrodné asistentky takpovediac hlavné slovo pri prirodzených pôrodoch bez komplikácií. Môžete, prosím, vysvetliť, čo znamená prirodzený pôrod bez komplikácií? Hrá rolu napríklad aj vek rodičky a poradie pôrodu?

Vaginálne vedený pôrod je fyziologický, prirodzený proces, ktorý u približne 85 percent rodičiek prebehne bez komplikácií. Za prirodzený pôrod považujeme pôrod po ukončení 37. týždňa tehotenstva, jedného plodu, ktorý je uložený pod zvláštnu a naliehavú časť je hlavička. Rozhodnutie, či je možné odviezť pôrod samostatne pôrodnou asistentkou, je plne v kompetencii lekára na základe kritérií, stanovných vnútorným predpisom pri prijímaní rodičky na pôrodnú sálu.

Rodičky k nám prichádzajú na „check in“ medzi 36 až 38. týždňom tehotenstva, kde si ich na základe podrobnej odobratej anamnézy a vyšetrenia rozdeľujeme do skupiny nízkorizikovej alebo vysokorizikovej. Ak pacientka spadá do nízkorizikovej skupiny, môže sa o ňu starať samostatne iba pôrodná asistentka. Ak je vysokoriziková stará sa o ňu pôrodná asistentka v spolupráci s lekárom. V kritériách určujúcich rizikovosť primárne vek a poradie pôrodu nehraja rolu, no je dôležité podotknúť, že so zvyšujúcim sa vekom rodičiek stúpa aj riziko komplikácií počas tehotenstva i počas pôrodu.

Ilustračné foto. zdroj: AdobeStock

Aké máta pri pôrode nastat komplikácie?

Tak ako som spomínal vyššie, 85 percent pôrodov prebehne bez komplikácií. U zvyšných 15 percent môžu nastat pri pôrode komplikácie. Ide o náhle vzniknuté stavy, ktoré ohrozujú zdravie a život rodičky a plodu a nemožno ich vyšetřovacími postupmi vopred predvídať. Zaraďujeme sem predovšetkým náhle ohrozenie plodu nedostatčným prísunom kyslíka (hypoxia) pri predčasnom odličení placenty, pri pupočníkových komplikáciách, pri horúčke počas pôrodu, pri hypertenznej kríze a podobne. Vtedy je potrebné pôrod okamžite ukončiť cisárskym rezom.

V druhej dobe pôrodnej je najčastejšou komplikáciou akútne hypoxické ohrozenie plodu. Dôvodom bývajú najčastejšie pupočníkové komplikácie. Hlavička plodu je v tejto fáze pôrodu už vstúpená do panvy a cisársky rez už nemožno bez nebezpečenstva vážneho poranenia rodičky vykonať. Pôrod je potrebné rýchlo ukončiť použitím pôrodných klieští. Komplikácie môžu nastat aj po pôrode. Tieto komplikácie sa týkajú predovšetkým silného popôrodného krvácania spôsobeného buď pôrodným poranením, zadržaním lóčka alebo jeho časti, alebo nedostatčným stiahnutím maternice (hypotóniou) po pôrode. Intenzita krvácania môže viesť k opýľňovaniu celkového stavu rodičky až k rozvoju šoku a ďalších veľmi závažných komplikácií.

Na odstránenie príčin krvácania je veľmi často nutné použiť operačné výkony, či už ide o ošetřenie poranenia alebo vyprázdenie patologického obsahu dutiny maternice. Operačné výkony sú väčšinou nutné, pre svoju bolestivosť, vykonávajú v celkovej anestézii.

Každý pôrod na Slovensku

vedie lekár? Respektive, je celý čas pri pôrode s rodičkou lekár? Ako je tomu v Českej republike?

Na Slovensku som pracoval sedem rokov na gynekologicko-pôrodnom oddelení v Nemocnici Poprad, kde vedie a je pri každom pôrode lekár. Chodiť rodičku pravidelne vyšetřovať a určuje ďalší postup.

V Českej republike pracujem jeden rok v Krajskej nemocnici Tomáša Baťu v Zlíne, kde pôrod vedie pôrodná asistentka, lekár je prítomný v pôrodnom boxe tiež a vie zasiahnuť okamžite v prípade komplikácií. Samozrejme, pôrody v Centre pôrodnej asistencie odvídzajú pôrodné asistentky úplne samostatne a s rodičkou sa vidí lekár až ďalší deň na vizíte, ak nenastanú komplikácie.

Aká je úloha pôrodných asistentiek počas pôrodu?

Pôrodná asistentka sa stará o rodičku počas celého pôrodu a podporuje jeho hladký a prirodzený priebeh, pomáha rodičke uľaviť od bolesti, ukazuje jej rôzne úľavové polohy a pomáha nájsť vhodnú pôrodnú polohu, vykonáva nástřih hrádze a následne ošetřenie pôrodných poranení. Po pôrode podporuje bonding a dojčenie.

Ste pôrodník s praxou v dvoch štátoch s rozdielnym prístupom k pôrodom. Aký je váš názor na pôrody bez lekára?

Je to moderný trend, kde pri fyziologickom pôrode sú len pôrodné asistentky, ktoré na odvídzanie pôrodu majú potrebné vzdelanie, majú na to kompetencie a berú za pôrod zodpovednosť. Do prirodzeného pôrodu nie je potrebné zasahovať, čo sme my, lekári, často zvykli, preto je postačujúce, aby bol le-

kár prítomný iba pri patologickom pôrode.

Na Slovensku pôrody doma nie sú možné. Niektoré rodičky však sú ochotné vycestovať do okolitých krajín, kde to je možné. Z pohľadu pôrodníka s dlhoročnou praxou, ako vnímate tento rozmáhajúci sa fenomén domácich pôrodov?

Vždy bude určité spektrum rodičiek, ktoré do pôrodnice nedostane ani to, že bude pri pôrode len pôrodná asistentka alebo že dve hodiny po pôrode môže odísť domov. Môžeme sa snažiť im urobiť domáce prostredie, ale stále radšej na seba zoberú riziko komplikácií, ako by mali rodiť v pôrodnici.

Sú to rodičky, ktoré majú zlé skúsenosti z predošlých pôrodov alebo si pôrod predstavujú v domácom prostredí. Žijeme v tak vyspelej spoločnosti, že je naozaj potrebné baviť sa o problematike domácich pôrodov. Základom totižto nič nevyriešime, pretože tieto ženy budú rodiť doma za každú cenu, zákazom iba vystavujeme

Peter Linkesch

▲ študoval na Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach promovoval v roku 2014, ▲ po škole nastúpil na gynekologicko-pôrodné oddelenie v Nemocnici Poprad a.s., pracoval do roku 2021, ▲ špecializovanú skúšku

v odbore gynekológia a pôrodnictvo absolvoval v roku 2019, ▲ tohto času od roku 2021 pôsobí na gynekologicko-pôrodnom oddelení v Krajskej nemocnici Tomáša Baťu v Zlíne.

zdroj foto: album V. L.

tieto ženy enormnému riziku komplikácií pri pôrode.

Z môjho pohľadu je potrebné hľadať legislatívne riešenia, ako tieto komplikácie redukovat. Je však potrebné zdôrazniť, že v domácom prostredí nie je možné poskytnúť emergentný zdravotnícky zásah, ktorý by sa vyrovnal tomu v pôrodnici, preto domáci pôrod nikdy nebude ten najbezpečnejší z pohľadu komplikácií.

Viacere rodičky vyhľadávajú zariadenia, kde sú možné rôzne alternatívne formy pôrodu, ako napríklad do vody alebo postojacky.

Vidíte benefity v týchto možnostiach alebo preferujete pôrod na pôrodnom kresle?

Určite áno, snažíme sa každej rodičke vyhovieť, aby mohla rodiť v akej polohe si praje. U nás ženy rodia do vody, na kolenách, na boku, v polohe na všetkých štyroch končatinách. Najlepšia poloha je tá, ku ktorej žena intuitívne dospeje počas pôrodu. Ak to porovnam so Slovenskom, tak v Českej republike máme menej epizotómii a poranení hrádze pri pôrode. Určite má na tom veľký vplyv, že nekomplikované prirodzené pôrody odvídzajú pôrodné asistentky.

Samozber jablk

OTVORENÉ
každý deň, od 8:00 do 18:00,
vrátane víkendov,
až do polovice novembra.

Viac informácií
na 0902 982 120
www.samozberjablk.sk.

INFORMÁCIE K PREDAJU JABLŔ A SLIVIEK NA KVAS
VAM POSKYTNEME NA ČÍSLE 0903 426 217

OSTRATICE
FRUCTOP